

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

*Pepita Larrañaga Mendizabal Pepita
Txiki*

*Mutriku,
Gipuzkoa
(1923-2014)*

Aurkibidea

Biografia

Azkoitian jaio zen 1923an, baina umetan joan zen Mutrikura bizitzera. Gerra zibileko kontuak jasotzeko egin zion elkarrizketa Arantza Ugartek 2006an.

Zintak

MUT-077

- **Proiektua:** Mutrikuko gerra zibilaren memoria
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ugarte, Arantza
- **Data:** 2006-01-01
- **Iraupena:** 86 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Kodifikatzailea:** Sapsootham, Itziar
- **Emalea:** Ugarte, Arantza

Pasarteak

1. Gerra urruti ikusten zuten

- **Erref:** MUT-077/002
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:01:11. **Bukatu:** 00:03:04
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Azpeitian jaio zen Pepita, hango okindegi bateko kargua hartu zuelako aitak. Gerra hasi zenean 12 urte zituen eta Mutrikun Malenak ziren. Urruti ikusten zuten gerraren gaia.

2. Errepublikanoak, Osinalde gaineko etxean

- **Erref:** MUT-077/003
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:03:04. **Bukatu:** 00:05:09
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Politika » Jarrera politikoak » Errepublikanoak

Laburpena:

<p>Nazionalak Mutrikura sartu aurretik, mutil-taldeak sortzen hasi ziren borrokara joateko. Karlistak preso mantentzeko kartzela zabaldu zen Erdiko Kalean. Errepublikanoen egoitza Osinalde gaineko etxean egon zen.</p>

3. Emakume Abertzaleen egoitza Mutrikun

- **Erref:** MUT-077/004
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:05:09. **Bukatu:** 00:07:03
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Alderdien egoitzak
- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak

Laburpena:

Emakume Abertzaleen egoitza, Tranpa kalean zegoen, farmaziaren alboan. Zer egiten zuten bertan. Nortzuk sortu zuten egoitza: Juanita Piker, Maria Unanae, Txurruka...

4. Zirkulo karlista Mutrikun

- **Erref:** MUT-077/005
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:07:03. **Bukatu:** 00:08:16
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Alderdien egoitzak

Laburpena:

<p>Zirkulo karlista non zegoen. Gau-ekitaldiak. Urtean behin, errosariora deitzen zuten.</p>

5. Errepublikarrak komentuan babes eske

- **Erref:** MUT-077/006
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:08:16. **Bukatu:** 00:09:40
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

1936ko irailaren 21ean errepublikanoak agertu ziren Mutrikun. Komentura sartu nahi izan ziren janari eta babes bila eta mojek, beldurrez, kanpaiak jo zituzten.

6. Gerrako iheslariak Mutrikun

- **Erref:** MUT-077/007

- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:09:40. **Bukatu:** 00:11:18
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Mutrikura, gerratik ihesi zebilen jendea heltzen zen. Donostia osaba-izeba eta lehengusinak izan zituzten Mutrikun. Lehengusinak Bilbora ihes egin zuten baina gero Donostiara itzuli.

7. Zabel etxean ekonomatza

- **Erref:** MUT-077/008
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:11:18. **Bukatu:** 00:12:10
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

<p>Maristen etxea zeneko gaur egungo Zabel etxean, soldaduentzat ekonomatza zegoen. Intendentzia ere izan zen. </p>

8. Martin Txitxarro ontzian, karlistak Mutrikutik Donostiara eramaten

- **Erref:** MUT-077/009
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:12:10. **Bukatu:** 00:14:15
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

<p>Erdiko kaleko kartzela. Hasieran karlistak bakarrik zeuden preso eta nazionalak sartu aurretik, Martin Txitxarro ontzian Mutrikutik Donostiara bidali zituzten. Bi apaiz hil zituzten, Jose Maria Lazkibar eta Eulogio Ulazia.</p>

9. Tiroak entzutean, okindegiko babeslekura

- **Erref:** MUT-077/010
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:14:15. **Bukatu:** 00:16:21
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Eibarrera frontierako bidean joaten zirenak ikusten zituzten etxe azpitik pasatzen. Amonak aurreko gerrei buruz hitz egiten zuen. Tiroak entzutean, okindegira joaten ziren ezkutatzera.

10. Nazionalak sartu aurretik, mugimendu handia herrian

- **Erref:** MUT-077/011
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:16:21. **Bukatu:** 00:17:49
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Nazionalak herrian sartu aurretik, mugimendu handia eta tiroketak egon ziren Mutrikun. Tiroak ez sartzeko, leihoetan koltxoak jartzen zituzten arren, batzuetan etxe barrura sartzen ziren.

11. Ekonomatoan barra librea gerra hastean

- **Erref:** MUT-077/013
- **Iraupena:** 0:04:08. **Hasi:** 00:20:08. **Bukatu:** 00:24:16
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

<p>Gerra hasi zenean, gizonezko asko borrokara joan ziren. Gerora, herriak ere bidaltzen zituen eta orduan derrigorrez joan behar zuten. Esaten zen, marokotik soldaduak helduko zirela eta jendea hiltzen zutela. Ekonomatoan barra librea. Ametzanekua ondoan zer erosten zuten. Soldaduak dendetatik eta ekonomatetik botatzen zituzten herritarrek, haiek janaria hartzeko.</p>

12. Barrenkaletik sartu ziren nazionalak

- **Erref:** MUT-077/014
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:24:16. **Bukatu:** 00:26:00
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Nazionalak sartu ziren eguneko anabasarekin, ekonomatoan eta Ametzanekua alboan zegoen dendetan sartu ziren, janaria hartzeko. Dena nahasita hartu zuten: arraina, azukrea, garbantzua... Barrenkaletik sartu ziren nazionalak, tiroak botatzen.

13. Luxioneko etxean, "El Polvorin"

- **Erref:** MUT-077/015
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:26:00. **Bukatu:** 00:27:39
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Nazionalak lehenengo eta gero erreketek eta soldadu italiarrak, irailetik otsailera geratu ziren Mutrikun. Garai hartan "Luxioneko" etxean zeuden eta polborina deitzen zioten. Ekonomatoak Maristen lekuan jarraitu zuen.

14. Dendetan jeneroa lortzeko zailtasunak

- **Erref:** MUT-077/017
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:29:19. **Bukatu:** 00:30:55
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Karlisten egoitzan alondegia zabaldu zen eta han ere ekonomatoa zegoen. Olioia nola erosten zuten. Dendek arazoak zituzten jeneroa lortzeko.

15. Militarrek etxean hartu beharra

- **Erref:** MUT-077/018
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:30:55. **Bukatu:** 00:32:35
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gerra hasieran, militarrek etxean hartu behar zituzten. Gerora, lotan ez ziren gelditzen baina jaten ematen zieten askotan. Soldaduak kaletik.

16. Soldadu italiarrekin harremana

- **Erref:** MUT-077/020
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:33:31. **Bukatu:** 00:35:57
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Soldadu alemaniarrek Mutrikun. Goi-agintariak gutxi ikusten ziren kaletik. Soldadu italiarrak beti zeuden kalean eta herritarrekin hitz egiten zuten. Arostegineko bodegan, soldadu italiarrek armen munizioak gordetzen zituzten.

17. Bizitza normala egiten soldaduak zeuden bitartean

- **Erref:** MUT-077/022
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:36:40. **Bukatu:** 00:37:57
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Soldaduak Mutrikun egon ziren bitartean, fabrikak berriz martxan hasi ziren eta eskolara bueltatu ziren.

18. Alejandro San Juan Txikiren fusilamendua

- **Erref:** MUT-077/023
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:37:57. **Bukatu:** 00:38:59
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Alejandro San Juan Txikiren fusilamendua. Kanposantu atzean fusilatu eta hilobiratu ziren baina gero familiak atera egin zuen.

19. Falangistak eta erreketek Mutrikun

- **Erref:** MUT-077/024
- **Iraupena:** 0:05:10. **Hasi:** 00:38:59. **Bukatu:** 00:44:09
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Falangistak
- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak

Laburpena:

Gerraostean, soldadu guztiak joan ziren eta falangistak eta erreketek geratu ziren. Bakoitzak bere kanta eta jantziak zituen. Haien artean ez ziren ondo konpontzen. Errosarioak.

20. Erreketeen jarrera gerraostean

- **Erref:** MUT-077/025
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:44:09. **Bukatu:** 00:45:33
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak

Laburpena:

Erreketeek, edozein momentu erabiltzen zuten gerrako irabazleak zirela erakusteko. Herri berri bat hartzen zutenean, herritarrak kalera ateratzen zituzten.

21. Erreketeak eta falangisten arteko desberdintasunak

- **Erref:** MUT-077/026
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:45:33. **Bukatu:** 00:48:31
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Falangistak

- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Erreketeek gerra bukatu zela zabaldu zuten baina bazekiten bukatu gabea zegoela. Erreketeek deitzen zituzten manifestaldi eta mezuetara, derrigorrez joan behar ziren; etxeetara joaten ziren herritarren bila. Goiko plazan biltzen ziren. Lemak. Errekete eta falangisten arteko liskarrak. Lehenak karlistak ziren eta erreketek bihurtu ziren. Falangea, frankismotik sortu zen.

22. Acción Católica Mutrikun

- **Erref:** MUT-077/029
- **Iraupena:** 0:03:57. **Hasi:** 00:50:50. **Bukatu:** 00:54:47
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Gerraostean, falangistak eta erreketek elkartu egin ziren. Acción Católica. Diru-bilketak. Diru guztia txiroiei ez zen bideratzen.

23. Mutrikutik Ingalaterrara ihesi

- **Erref:** MUT-077/030
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:54:47. **Bukatu:** 00:56:04
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Ingalaterrara gerratik ihesi joandako herritarrek.

24. Ondasunen galera gerratik bueltan

- **Erref:** MUT-077/031
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:56:04. **Bukatu:** 00:57:49
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera

Laburpena:

Etxe asko hustu ziren eta gerratik bueltatu zirenen artean batzuek etxea galdu zuten, beste batzuek etxe barruko altzariak, objektu pertsonalak...

25. Emakume Batza eta Acción Católica

- **Erref:** MUT-077/033
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:59:14. **Bukatu:** 01:00:19
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gerraostean, Emakume Batza, elizaren babesean lanean ibili ziren, Acción Católica-ren barruan. Gainontzeko mugimendu politikoak ere desagertu ziren.

26. Saturrarango seminarioa, tropa ezberdinen babesleku

- **Erref:** MUT-077/036
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 01:05:10. **Bukatu:** 01:06:28
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Mutrikutik kanpo heldu ziren errepublikar eta sozialistei, CNT-koak zirela esaten zitzairen. Saturrarango seminarioa, tropa ezberdinen babesleku izan zen.

27. Saturrarango emakumeen kartzela

- **Erref:** MUT-077/037
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 01:06:28. **Bukatu:** 01:08:26
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Gerra bukatu aurretik bilakatu zen Saturrarango seminarioa emakumeen kartzelan. Herriko emakumeak hasieratik egon ziren presoek laguntzeko prest. Preso zeuden emakumeen haurrak, herrian bataiatzen zituzten.

28. Saturrarango presoak, Mutrikuko kanposantuan

- **Erref:** MUT-077/038
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 01:08:26. **Bukatu:** 01:10:10
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Mutrikuko kanposantua nolakoa zen. Saturrarango kartzelak iraun zuen bitartean (1938-1944), hildako kopuru antzerakoa egon zen kartzelan eta Mutrikuko herrian. Gorpuak kartzelatik karro beltz batean eramaten zituzten kanposantura.

29. Saturrarango kartzela

- **Erref:** MUT-077/039
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 01:10:10. **Bukatu:** 01:12:46

- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Saturrarango kartzela itxi eta presoak beste kartzela batera eraman zituzten. Kartzela bezala hasi aurretik (1938ko urtarrilean), ondoko frontoiak izan zituzte presoak. Umeen trukea Santa Agedan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-06-11

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com